

Ба Шурои диссертациони 6D.KOA-079-и
назди Институти фалсафа ва сиёсатшиносии ба
номи А. Баҳоваддинови АМИТ (734025, ш.
Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33)

ТАҚРИЗ

**ба автореферати диссертатсияи Саидзода Диловар Абдулаҳад дар
мавзун «Набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо дар шароити рушди
технологияҳои рақамӣ (дар мисоли Тоҷикистон)» барои дарёфти
дараҷаи илми доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2. Ниҳодҳо,
равандҳо ва технологияи сиёсӣ. – Душанбе, 2026. – 132 с.**

Дар марҳилаи кунунии рушди ҷомеаи ҷаҳонӣ масъалаи амнияти
иттилоотӣ, ҳифзи манфиатҳои миллӣ ва муқовимат ба таҳдидҳои иттилоотӣ
ба яке аз самтҳои муҳими таҳқиқоти сиёсӣ табдил ёфтааст. Рушди бегонагии
технологияҳои рақамӣ, густариши шабакаҳои иҷтимоӣ ва афзоиши ҳаҷми
иртибототи рақамӣ шаклҳои нави мубориза, рақобат ва таъсиррасонии
сиёсиро ба вуҷуд овардааст. Дар чунин шароит набардҳои иттилоотӣ ба яке
аз воситаҳои таъсиргузори геополитикӣ ва сиёсӣ мубаддал гардида, ба
раванди ташаккули афкори ҷамъиятӣ, рафтори сиёсӣ ва амнияти давлатҳо
таъсири ҷиддӣ мерасонанд.

Маҳз аз ҳамин ҷиҳат мавзӯи таҳқиқоти диссертациони Саидзода
Диловар Абдулаҳад аҳамияти баланди илмӣ, сиёсӣ ва амалӣ дошта, ба яке
аз масъалаҳои мубрами сиёсии муосир бахшида шудааст. Дар шароити
Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар марҳилаи рушди ҷомеаи рақамӣ, таҳкими
давлатдорӣ ва ҳифзи фазои иттилоотии миллӣ қарор дорад, омӯзиши илмии
набардҳои иттилоотӣ ва роҳҳои муқовимат ба онҳо аҳамияти махсус касб
менаояд.

Дар муқаддимаи автореферат дараҷаи омӯзиши масъала бо таҳлили
васеи адабиёти илмии хориҷӣ ва ватанӣ нишон дода шудааст. Муаллиф
адабиёти илмиро ба якчанд гурӯҳ ҷудо намуда, осори Асосгузори сулҳу

вахдати миллӣ – Пешвои миллат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон, мероси мутафаккирони классикӣ, таҳқиқоти олимони хориҷӣ ва пажӯҳишҳои муҳаққиқони тоҷикро мавриди таҳлил қарор додааст. Аз таҳлили анҷомдодашуда бармеояд, ки масъалаи набардҳои иттилоотӣ дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ ҳанӯз ба таври ммаҷмӯӣ ва системавӣ дар сиёсатшиносии ватанӣ таҳқиқ нашудааст ва маҳз ҳамин ҳолат зарурати анҷоми чунин таҳқиқотро ба вуҷуд овардааст.

Дар автореферат объект ва предмети таҳқиқот ба таври мушаххас муайян гардидаанд. Объекти таҳқиқот набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ буда, предмети таҳқиқот таҳлили илмӣи раванди набардҳои иттилоотӣ ва таъсири онҳо ба муҳити сиёсӣ ва амнияти Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар бар мегирад. Ҳадаф, вазифаҳо ва фарзияи таҳқиқот низ бо мантиқи илмӣ асоснок гардида, бо мухтавои умумии диссертатсия мутобиқати комил доранд.

Дар баҳши асосҳои методологии таҳқиқот муаллиф истифодаи усулҳои таҳлили системавӣ, институтсионалӣ, муқоисавӣ, геополитикӣ, таҳлили мундариҷа ва таҳлили сохториву функционалиро нишон додааст. Чунин маҷмӯи усулҳо имконият фароҳам овардааст, ки масъалаи набардҳои иттилоотӣ ҳамчун падидаи мураккаби сиёсӣ, иҷтимоӣ ва амниятӣ аз дидгоҳҳои гуногуни илмӣ таҳлил гардад.

Дар автореферат нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда ба таври возеҳ ва мантиқӣ ифода гардидаанд. Муаллиф нақши рақамикунонӣ дар густариши набардҳои иттилоотӣ, таъсири шабакаҳои иҷтимоӣ ва зеҳни сунъӣ ба шуури ҷамъиятӣ, масъалаҳои соҳибхӯтиёрии иттилоотӣ, таҳкими фазои иттилоотии миллӣ ва роҳҳои муқовимат ба таҳдидҳои иттилоотиро ҳамчун натиҷаҳои муҳими илмӣ пешниҳод намудааст.

Аз маълумоти автореферат бармеояд, ки саҳми шахсии довталаб дар таҳқиқот назаррас мебошад. Муаллиф давоми солҳои 2021–2025 ба ҷамъоварӣ, таҳлил ва коркарди маводи илмӣ машғул гардида, натиҷаҳои

таҳқиқоти худро мустақилона ба даст овардааст. Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 15 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашршуда инъикос гардида, инчунин дар 5 конференсияи ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ мавриди баррасӣ қарор гирифтаанд.

Дарачаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот низ қонеъкунанда мебошад. Хулосаҳо ва тавсияҳои илмӣ муаллиф дар асоси омӯзиши васеи адабиёти илмӣ, санадҳои меъёриву ҳуқуқӣ, стратегияҳо, концепсияҳо, маводи расонаҳои дохилию хориҷӣ ва истифодаи маҷмӯи усулҳои муосири таҳқиқотӣ ба даст оварда шудаанд.

Сохтори диссертатсия мантиқӣ ва пайдарпай буда, аз муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, панҷ боб, чордаҳ зербоб, хулоса ва рӯйхати адабиёт иборат мебошад. Боби якум ба масъалаҳои назариявӣю методологии таҳқиқи набардҳои иттилоотӣ бахшида шудааст. Дар боби дуюм масъалаи рақамикунонӣ ҳамчун омили асосии густариши набардҳои иттилоотӣ ва таъсири он ба раванди сиёсии муосир таҳлил мегардад. Боби сеюм масъалаҳои рушди набардҳои иттилоотӣ, таҳдидҳои ғайрианъанавӣ, рафтори корбарони шабакаҳои иҷтимоӣ ва таъсири ҳамлаҳои иттилоотӣю психологиро ба шуури ҷамъиятӣ фаро мегирад. Боби чорум ба таҳқиқи масъалаҳои назорати платформаҳои иттилоотӣ, бархӯрди манфиатҳо дар фазои рақамӣ ва таҳкими соҳибхӯтиёрии иттилоотӣ бахшида шудааст. Дар боби панҷум масъалаҳои пешгирии хавфу хатарҳои набардҳои иттилоотӣ, ҳифзи манфиатҳои миллӣ, таъмини амнияти иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва муқовимат ба таҳдидҳои шабакавӣ баррасӣ гардидаанд.

Дар автореферат хулосаҳо ва тавсияҳои илмӣ таҳқиқот низ пешниҳод гардидаанд, ки аз мазмуни таҳқиқот мантиқан бармеоянд ва барои такмили сиёсати давлатӣ дар самти амнияти иттилоотӣ, рушди инфрасохтори рақамӣ, баланд бардоштани саводнокии иттилоотии аҳоли ва таҳкими фазои иттилоотии миллӣ аҳаммияти назариявӣ ва амалии муҳим доранд.

Дар маҷмӯъ, автореферати диссертатсияи Саидзода Диловар Абдулахад дар мавзун «Набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ (дар мисоли Тоҷикистон)» таҳқиқоти мустақилонаи анҷомёфта буда, ба талаботи муқаррарнамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад. Мавзун диссертатсия пурра ба шиносномаи ихтисоси 5.6.2. Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ мутобикат дошта, муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси мазкур сазовор мебошад.

Муқарриз:

Доктори илмҳои фалсафа, профессори
кафедраи муносибатҳои байналмилалӣ
ва сиёсатшиносии Донишгоҳи байналмилалӣ
сайёҳӣ ва соҳибкорӣ Тоҷикистон

Ҷононов С.

Суроға. Ҷумҳурии Тоҷикистон,
734055, ш. Душанбе, х. Борбад, 48/5
Тел: +992 904 24 55 00

Имзои С. Ҷононовро тасдиқ менамоям.

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси Донишгоҳи байналмилалӣ
сайёҳӣ ва соҳибкорӣ Тоҷикистон

Ҷураев Ш.Н.

“ ”

соли 2020